

Pisky Józsefné

Mit kell tudni a pénztárgépekről?

NSZFI
NEMZETI SZAKKÉPZÉSI
ÉS FELNŐTTKÉPZÉSI INTÉZET

A követelménymodul megnevezése:

A kereskedelmi egység szabályszerű működtetése

A követelménymodul száma: 0005-06 A tartalomlelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-023-30

MIT KELL TUDNI A PÉNZTÁRGÉPEKRŐL?

ESETFELVETÉS–MUNKAHELYZET

S. Júlia 15 évvel ezelőtt végzett élelmiszer és vegyiáru eladóként egy kereskedelmi iskolában. Eddig másterületen dolgozott, de lehetősége nyílt arra, hogy pénztárosi munkát vállaljon egy üzletben. Az új munkahelyen a fizetése is lényegesen magasabb volna, valamint lakóhelyéhez is közelebb kerülhetne. Az új helyen megígérték, mielőtt munkába áll megmutatják a pénztárgép használatát. Mivel a 15 évvel ezelőtt szerzett ismeretei már elhalványodtak, és a pénztárgépek technikailag is megváltoztak, szeretné tudását felfrissíteni, valamint új ismereteket szerezni a jelenleg használatos pénztárgépekkel kapcsolatosan.

1, Mi gondol, a 15 évvel ezelőtt alkalmazott pénztárgépek miben térhettek el a maiaktól?

2, Változott-e vajon a pénztáros munkája, egyéb tevékenysége az elmúlt 15 év alatt?

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A PÉNZTÁRGÉPEK A KERESKEDELEMBEN

1. Története

Születése a hagyomány szerint a véletlennek köszönhető. Az 1870-es években egy kereskedősegéd rekedtre kiabálta magát, mialatt nagyothalló főnökének bediktálta a fizetendő összegeket. Hogy segítsen magán, 0-tól 9-ig sorszámozott léceket mutatott fel. Egy mérnök-vásárló észrevette ezt, és szerkesztett egy olyan összegfelmutatót, amely egy helyen rögzített lécekből állt, és a fizetendő összeg gombnyomásra felugrott. Más történet szerint, inkább az alkalmazotti lopások miatt hozták létre az első szerkezeteket, melyeknek a lényege az volt, hogy minden fizetéskor amikor a kassa kinyílt jellegzetes csengő hangot adott, ezzel figyelmeztette a tulajdonost, hogy a pénztáros kinyitja a pénztárfiókot. Az első pénztárgép készítése James Ritty amerikai feltaláló nevéhez köthető. A kezdetleges szerkezetet az amerikai Nemzeti Ellenőrző Pénztár R.T. (The National Cash Register Co.) tökéletesítette és elterjesztette az egész világon. 1899-ben Budapesten vezérképviselőt nyitott bécsi fiókteleppel.

1. ábra The National Cash Register Co. Az 1900-as évek elején

2. A pénztárgépek fejlődése

1800-as évek vége felé

2.számú ábra Az első "pénztárgépek" egyike.

A pénzkezelés lebonyolítására használatos eszköz volt. A fiók a pénz elhelyezését szolgálta, a felette levő részben pedig lehetőség volt egy pénztárszalag elhelyezésére, majd kivezetésére, melyre a kereskedő az íróeszközzel kézzel jegyezte fel az összegeket, majd összeadta. Tulajdonképpen gépnek még ez a szerkezet nem volt nevezhető.

A Magyarországon 1900 körül megjelent National kasszák nem rendelkeztek nyomtatószerkezettel és billentyűmezővel. A kifizetett összegeket regisztrálták és összegyűjtötték a pénzt.

1900-as évek első felében jelentős mértékben fejlődtek a pénztárgépek.

3. ábra Mechanikus pénztárgépek

A mechanikus pénztárgépek már alkalmasak voltak a tételek rögzítésére, valamint azok összeadására és a napi bevétel ellenőrzésére is. Központi összegző művel rendelkeztek, mely alkalmassá tette a napi vagy halmazati bevételek rögzítésére. Többnyire nyomtatószerkezettel voltak ellátva, így a vevőnek már nyugtát is tudtak adni vele. Működtetésük az oldalán elhelyezett hajtókarral történt. A II. világháború után a National pénztárgépeket felváltották a svéd Hugin Sweda, az olasz RIV, a szovjet SZAM, Ratus a keletnémet Secura, és a magyar IGV típusok. Az Irodagéptechnikai és Finommechanikai Vállalat 1960-ban kezdte meg a pénztárgépek gyártását.

Az **1970-es évekig** lényegében csak formailag változtak a pénztárgépek Magyarországon. A pénztáros munkáját segítette, hogy a hajtókar helyett villanymotort építettek be, persze a hajtókar bármikor visszahelyezhető volt egy esetleges áramszünet esetén. Ezeket nevezték elektromechanikus pénztárgépeknek.

4. ábra Elektromechanikus pénztárgépek

Mit kell tudni a pénztárgépekről?

Az **1970-es években** az elektronika fejlődésének köszönhetően a pénztárgépek is jelentős mértékben kezdtek megváltozni, nem csak küllemükben, kezelésükben, hanem működésükben, belső felépítésükben és a technikai lehetőségeknek köszönhetően többféle művelet elvégzését tették lehetővé. Ezek a pénztárgépek már gyűjtővel is rendelkeztek, mely lehetővé tette, hogy a bevételeket valamilyen szempont alapján (a törvény ma, az ÁFA-kulcs alapján írja elő a gyűjtők alkalmazását) ellehetett különíteni egymástól. Lényegében a ma használatos elektronikus gépeknek megfelelően működtek. Ezeket tekintjük a ma használatos pénztárgépek első generációjának. Érdekessége a kornak, hogy az 1970-es évek első felében Bécsben már üzembe helyezték Európában először az első pénztárterminált a Shopping city sūd Carrefour hipermarketében. Ez idő szerint az USA-ban már igen gyakori volt a pénztárterminálok alkalmazása.

5. ábra Elektronikus pénztárgépek

A modern elektronikus pénztárgépek alkalmasak a számítógépekkel megfelelő szoftver igénybevételével a kommunikációra, s ezáltal egyedi cikkgyűjtésre és készletnyilvántartásra is alkalmasak (pénztártermináloknak megfelelően működtethetőek) Alkalmazhatóságukat az APEH szabályozza.

6. ábra Ma használatos elektronikus pénztárgépek

A Pénztárterminálok, a pénztárgépek legkorszerűbb generációját jelentik!

7. ábra Pénztárterminálok

Magyarországon az 1990-es években, a rendszerváltás után jelentek meg, a multinacionális cégek üzleteiben először.

A pénztárterminálok olyan pénztárgépek, melyek a hagyományos pénztári műveletek elvégzésén kívül cikkenkénti értékesítési adatokat rögzítenek (nincs szükség gyűjtők alkalmazására), és biztosítják az adatok további elektronikus adatfeldolgozó egységre juttatását (Point of sale → POS).

A számítógépes pénztárrendszerek a korszerű pénztárgépek és a számítógépek kapcsolatrendszerére alapján létrehozott komplex értékesítési rendszerek kialakítását jelentik. Együttesen egy hálózatot alkotnak, melynek részét képezi az értékesítéshez használt valamennyi hardver eszköz (mérlegek, címkenyomtatók, szkennerek, pénztárgépek, számítógépek, bankterminál, árleolvasó, mobil adatgyűjtő, stb.)

EGY PÉNZTÁRRENDSZER JELLEMZŐ TULAJDONSÁGAI

- értékesítés és keresés vonalkód, név vagy gyorskód szerinti használata,
- többféle fizetésieszköz-elfogadási lehetőség (készpénz, hitelkártya, ajándék utalvány, átutalás stb.),
- blokkolás közben a részösszeg kiírható,
- azonnali keskeny vagy A4 méretű egyszerűsített-számla készítés lehetősége, utólagos közületiszámla-adási képesség,
- kapcsolat a bolti mérlegekkel, címkenyomtatóval, bankkártya-elfogadó készülékkel, kézi adatgyűjtőkkel, vásárlói árleolvasókkal, a többi pénztárterminállal valamint a központi számítógéppel,
- értékesítés, tétel-sztornó, vevő-visszárú stb.,
- minden tevékenység jelszóval védett, illetéktelenek nem használhatják (nyitás, zárás),
- egyéb pénzmozgások bizonylatolása (banki/postai feladás, lefölözés, munkabér kifizetése stb.),
- tapadó göngyöleg automatikus blokkolása,(pl. borhoz tartozó palack)
- a pénztárosok név és kód szerinti azonosítása,
- pénztáros váltás és elszámoltatás,
- blokkon belüli tétel sztornó, illetve üvegviszaváltás.
- Készletek kezelése az áruforgalmi folyamatban
- stb.

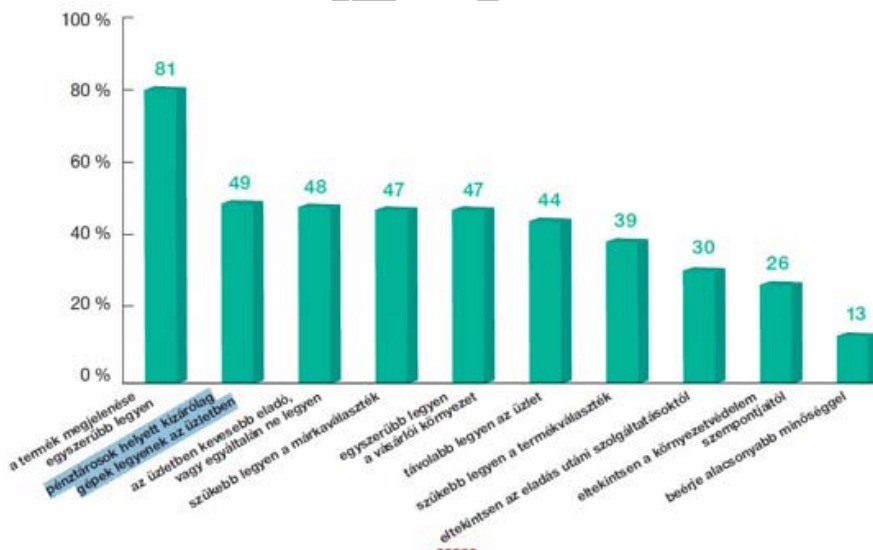
8.ábra Pénztárrendszer

2006-ban megjelentek a pénztárterminálok továbbfejlesztett változatai (egyéb kiegészítőkkal) az önkiszolgáló pénztárak. A technológia lényege, hogy a vásárló saját maga működteti az önkiszolgáló pénztárgépet. A National Cash Register Company (NCR) által kifejlesztett önkiszolgáló pénztárgépek egyre népszerűbbek a vásárlók körében. Az első vásárlók által használt vonalvezetőt egy olaszországi Auchanban állították fel. A világ számos országában már az önkiszolgáló pénztárgépek ötödik generációja jelenik meg.

9. ábra Önkiszolgáló pénztárak

A hírek szerint 2010 augusztusában Magyarországon is bevezetésre kerül a Tesco egyik hipermarketében. Természetesen a folyamat megkönnyítése és ellenőrzése céljából továbbra is dolgoznak majd Tescós alkalmazottak a pénztáraknál (egy dolgozó négy pénztárat felügyel), továbbá a biztonság érdekében a kasszákat egy rejtett áruvédelmi rendszerrel is ellátják. A rendszer ellenzői, a szakszervezetek azonban attól tartanak, hogy az új mechanizmus elterjedésével munkahelyek százai kerülhetnek veszélybe.

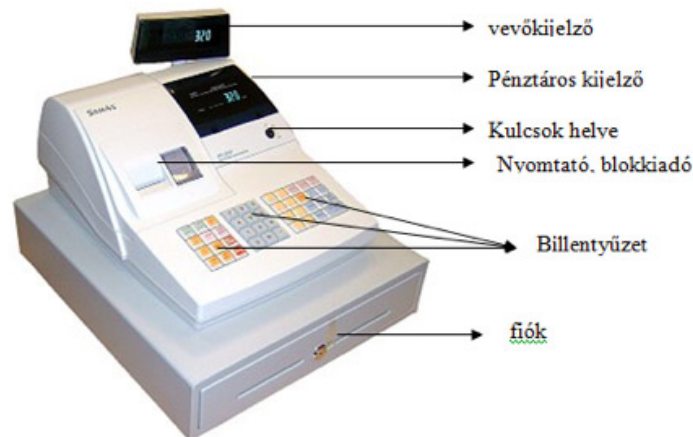
10. ábra

"Az alacsonyabb ár érdekében kiegyezne-e azzal, hogy..." (12 ország átlaga, százalékban)

Forrás: Cetelem Körkép 2010 felmérés

A vásárló úgy tűnik, láthatóan meglenne eladók, sőt pénztárosok nélkül is, amennyiben ezek a költségsökkentések a fogyasztói árban jelentkeznének. Az automata pénztárak természetesen gombamód szaporodnak a hipermarketekben, az élelmiszeren kívül más fogyasztási szektorokban is készülnek lecserélni pénztárosaikat gazdaságos gépekre (IKEA, Decathlon...) Igaz, az ilyen automata rendszerek elterjedéséhez még a legóvatosabb becslések szerint is évekre, évtizedekre van szükség.

3. A pénztárgépek fő részei kezelésük szempontjából

11. ábra elektronikus pénztárgép részei

A különböző pénztárgépek, részeinek elhelyezése típusonként eltérő. A billentyűzet kialakítása, és használatuk adta lehetőségek fajtái több különbözőséget hordoznak magukban. Az APEH által jelenleg használható több mint 200 féle pénztárgép pontos leírására természetesen nincs lehetőség, de szükségtelen is. Minden esetben a gyártó célja, hogy egy könnyen kezelhető, logikus felépítésű pénztárgépet alakítson ki, mely egyre nagyobb biztonsági megoldásokat hordozzon magában. Jellemzően az a pénztáros, aki az elméleti ismereteket sikeresen elsajátította, rövid gyakorlati alkalmazás után már rutinszerűen használja bármelyik pénztárgépet.

A pénztáros kijelző és billentyűzet jellegzetesen egyesül az érintőképernyős készülékek esetében. Ez a tulajdonságuk teszi lehetővé, hogy szinte bárki tudja használni a megfelelő funkciókat.

12. ábra Érintőképernyős pénztárgép

4. A pénztárgépek üzembe helyezése

A pénztárgép beszerzése után közvetlenül, a kereskedőnek lehetősége van gyakorló üzemmódban használnia a gépet, egészen a forgalomba helyezésig. Ebben az üzemmódban a pénztárgép adómemóriája (fekete doboza) még nincs elindítva, hogy lehetőség legyen a műveletek begyakorlására, persze eladni ekkor még tilos rajta. Amint a gépet eladásra fogják használni, a forgalmazónak átkell állítania abba az üzemmódba, amikor a pénztárgép adómemóriája már elindul, és jegyzi, görgeti a bevételeket. Az adómemóriát ezután le kell plombálni. A forgalmazónak ezekről a műveletekről bejelentési kötelezettsége van az APEH részére. Az adómemóriát évente le kell olvasni, és annak állását, az APEH számára jelentenie kell. Abban az esetben, ha az adómemória megtelte esedékessé válik, a pénztárgép időben jelzi azt. Erre a jelzésre feltétlen oda kell figyelni, mert amint az adómemória megtelik, a pénztárgép leáll, és nem működtethető. Az adómemória cseréjét, az arra engedéllyel rendelkező szerviz cserélheti ki, melyről természetesen jelentési kötelezettsége van.

A pénztárosnak napi munkája során a következő műveletek kell végrehajtania:

- Nap nyitása, bejelentkezés a pénztárgépbe.
- Nyitó készpénz összegének rögzítése, és elhelyezése a pénztárfiókban.
- Napi értékesítési munka megkezdése, melynek során az alábbi műveleteket végezheti:
 - A beblokkolt tételek a megfelelő gyűjtőben elhelyezi.
 - %-os engedményeket ad, esetleg felárat számít fel.
 - Sztornózza (törli) a tévesen beblokkolt tételeket.
 - Több tétel vásárlása esetén szorzással rögzíti a tételeket.
 - Többféle fizetési mód alkalmazhat.
 - Részösszegezést végezhet, mely után még lehetőség van további tételeket hozzáadni a számlához.
 - Fölözést (pénz kivét) végezhet a bevételből. (Ha a pénztárfiókban felhalmozódik a készpénz, kiveszik a visszaadáshoz nem szükséges nagyobb címletű pénzeket, és ezt rögzítik a pénztárgépben.)

- Valuta átváltást végezhet, ha a vevő nem forinttal fizet. (Ez a művelet rendszeres programozást, beállítást igényel. Általában ahol euróval is van lehetőség a fizetésre, ott alkalmazzák.)
- Stb.
- Rovancs (a pénztárfiók tartalmának gyors ellenőrzése) végrehajtása. A pénztárgép kimutatja, hogy az adott pillanatban milyen értékű fizetési eszköznek kell a fiókban lennie.
- Napközi és napi zárás elvégzése.
- Egyéb kimutatások (óránkénti forgalom elemzés, gyűjtők bevételei, stb.)

A műveletek egy részének végrehajtása általában a különböző pénztárgépeken eltérően, más billentyűkombinációkkal történik. Azokhoz a pénztári műveletekhez, amelyeknek a végrehajtásához a vezető jelenléte szükséges (pl. Napi vagy napközi zárás), a kulcsok használata szükséges.

5. A pénztárgépekkel kapcsolatos legfontosabb előírások és követelmények

Adóigazgatási azonosításra alkalmas nyugta adására az a pénztárgép felel meg, amelyet az APEH engedélyezett, és az arra jogosult szerviz üzembe helyezett. Az engedély tartalmazza a forgalmazó nyilvántartási, adatszolgáltatási és egyéb kötelezettségeit. A rendelet meghatározza, hogy milyen feltételek mellett hagyhatja jóvá az APEH a pénztárgép típusát.

Ezek a feltételek a következők:

- készpénzzel, vagy készpénz-helyettesítő eszközzel történő bevételek kimutatására (rögzítésére) alkalmas
- azzal nyugta kibocsátható
- alkalmas az üzembe-helyezéskori lezárására (plombálásra)
- az értékesítések összegét göngyöli (A bevételek az adómemóriában összeadódnak)
- a készülék negatív végösszeget tartalmazó nyugta kibocsátására nem alkalmas
- napi (időszaki) forgalmi jelentést (zárást) készít, amelyet kinyomtat
- a napi értékesítések végösszegét az adómemóriában a hozzáférhetetlenség biztosításával, módosítási és törlési lehetőség kizárásával tárolja (az adómemóriának az adatokat tápfeszültség-kiesés esetén is tárolnia kell)
- az adómemóriától történő megszakítás, az adómemória betelte vagy illetéktelen beavatkozás esetén nem működik (automatikusan leáll)
- készüljön ellenőrző szalag a kibocsátott nyugtáról és a napi forgalmi jelentésről, vagy az adatokat a gép merevlemezre mentse el
- a számítógépes rendszerű, pénztárgép funkcióval ellátott berendezések pénztárgép programja a többi programtól elkülönüljön.
- A pénztárgépnek legalább az alábbi öt forgalmi gyűjtővel kell rendelkeznie, amelyek az értékesítések és egyéb tranzakciók áfa-csoportonkénti elkülönített regisztrációját biztosítják:
 - 05%-os áfa kulcsú termékek, szolgáltatások forgalmának gyűjtője, jele "A";
 - 18%-os áfa kulcsú termékek, szolgáltatások forgalmának gyűjtője, jele "B";
 - 25%-os áfa kulcsú termékek, szolgáltatások forgalmának gyűjtője, jele "C";
 - Adójegyves termékek forgalmának gyűjtője, jele "D";

Mit kell tudni a pénztárgépekről?

- Tárgyi adómentes termékek, szolgáltatások, forgalmának gyűjtője, jele "E".
- A pénztárgépnek alkalmasnak kell lennie az áfa kulcsok módosítására.
- A pénztárgépnek (az alkalmazott tranzakció típusoktól függően) az alábbi bizonylat szintű és napi szintű tranzakció-gyűjtőkkel kell rendelkeznie:
 - Felár;
 - Sztornó;
 - Engedmény;
 - Visszárú.
- A pénztárgép rendelkezzen adómemória azonosító számmal, amely megegyezik a pénztárgép azonosítószámával (9 jegyű)
- a forgalmazó rendelkezzen a CE (Communauté Européenne: Európai közösség rövidítése, amely az EU országokban forgalomba hozott ipari termékekre érvényes) termék megfelelőségi dokumentációval és a gyártó megfelelőségi nyilatkozatával.

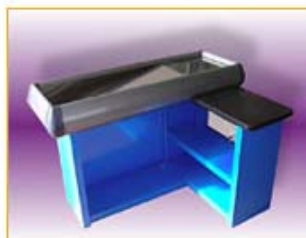
6. A pénztárak kialakításának tárgyi feltételei

A biztonságos és ergonómiai szempontból megfelelő munkavégzéshez az alábbi eszközökre van szükség:

- **Kisebb boltokban:** többnyire a pulton kerül elhelyezésre a pénztárgép,
- **áruházakban és szupermarketekben** már szükséges a pénztárpult, és korszerű pénztárgép, vagy pénztárterminál,
- **hipermarketekben** elengedhetetlen a futószalagos pénztárpult, a hozzá kapcsolódó pénztárterminállal valamint az ehhez szükséges eszközökkel (szkenner, nyomtató)

Ezekon kívül:

- Pénztárszék (ergonómiailag megfelelő)
- Tükrök az áruvédelem biztosítása érdekében úgy, hogy látszódjanak bennük a vásárlókosarak vagy kocsik.
- Áruvédelmi rendszer(ek), amely(ek) felszerelhető(k) a pénztárnál, valamint a kijáratnál.
- Pénzellenőrző készülék, bankterminál, stb.

13.ábra Pénztárpultok

14. ábra Vonalkódleolvasók

15. ábra Bankterminál,

árúvédelmi rendszer,

pénzellenőrző készülék

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

A szakmai információtartalomban megismerhette, hogy a pénztárgépek több mint 110 éves történetük alapján hogyan változtak a kor követelményeit és a technikai haladást figyelembe véve, valamint a jelenleg alkalmazható pénztárgépeknek milyen követelményeknek kell megfelelnie. A most következő kérdések és feladatok segítenek Önnek abban, hogy frissen szerzett ismereteit elmélyítse, majd szakmája gyakorlása közben hasznosítani tudja azokat.

1. feladat

Határolja be időben (korban), a képileg megjelenített pénztárgépek magyarországi használatát! Írja be a táblázatba a megfelelő számok mellé az időszakot!

16. ábra Pénztárgépek

Mit kell tudni a pénztárgépekről?

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.

2. feladat

Párosítsa a jellemzőket a pénztárgép fajtákkal! Írja a pénztárgép fajták mellé a megfelelő betűket!

1. Mechanikus pénztárgépek
2. Elektromechanikus pénztárgépek
3. Elektronikus pénztárgépek
4. Pénztárterminálok
5. Önkiszolgáló pénztárok

A, Nincs szükség pénztári alkalmazottakra, a vevők maguk használják a gépeket.

B, Működtetésükhöz elengedhetetlen volt a hajtókar, áram nélkül is működtek.

C, Egyedi cikkgyűjtésre alkalmasak, és biztosítják az adatok további elektronikus adatfeldolgozó egységre juttatását.

D, Minden beblokkolt tételt a megfelelő gyűjtőbe kell helyezni. A gyűjtők kialakítása az éppen érvényes ÁFA- kulcsoknak megfelelően történik.

F, A hajtókar munkáját villanymotorral oldották meg.

3. feladat

Ismerőse saját üzletet szeretne nyitni. A pénztárgép beszerzésénél felmerült egy OMRON RS 11 típusú pénztárgép beszerzése. Ismerőse megkérte, hogy nézzen utána, alkalmazhatja-e ezt a típust, vagy inkább másikat szerezzen be!

A megbízható információ érdekében látogasson el az APEH honlapjára! Írja le az információ lényegét!

www.apéh.hu/adoinfo/penztargep/penzt_nh.html

4, feladat

Igaz vagy hamis az állítás? Tegye a megfelelő jelet a mondatok után! (igaz=I, hamis=H)

- 1, A mechanikus pénztárgépek nem rendelkeztek összegző művel, csak nyomtatóval.
- 2, A pénztárterminálokat már az 1970-es években az USA-ban használták.
- 3, Az elektronikus pénztárgépek gyűjtőit az érvényes ÁFA kategóriáknak megfelelően kell kialakítani.
- 4, A pénztárgépek beszerzése bárholnan lehetséges.
- 5, A modern elektronikus pénztárgépek alkalmasak a számítógépekkel történő kommunikációra, s ezáltal az egyedi cikkgyűjtésre is.
- 6, Az APEH előírásai szerint a pénztárgépek csak forintban számolhatnak, nem lehetnek alkalmasak más pénznem átváltására.
- 7, Az önkiszolgáló pénztárakat Magyarországon már 2006-óta használják.
- 8, A pénztárterminálok a készletek kezelésére is alkalmasak.
- 9, A pénztárgépeknek alkalmasnak kell lenniük többféle fizetési eszköz rögzítésére is.
- 10, A pénztárrendszerek csak azt jelentik, hogy több pénztárgépet helyeznek el egymás mellé a boltban.

5, feladat

Nézzon utána az APEH honlapján, hogy jelenleg hány darab érvényes forgalmazási engedélyű pénztárgép lehetséges Magyarországon!

http://apeh.hu/adoinfo/penztargep/penzt_erv.html

6, feladat

Mit jelentenek az alábbi kifejezések?

Mit kell tudni a pénztárgépekről?

POS terminál _____

Sztorno _____

Részösszegezés _____

Fölözés _____

Rovancs _____

Adómemória _____

Tapadó göngyöleg _____

MUNKANYAG

MEGOLDÁSOK

1. feladat

Határolja be időben (korban), a képileg megjelenített pénztárgépek magyarországi használatát! Írja be a táblázatba a megfelelő számok mellé az időszakot!

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1990 után	1960-as évek	1900-as évek első fele	jelenleg	1800-as évek vége	Jelenleg	1970-es évek	Jelenleg	Jelenleg még nincs használatban

2. feladat

Párosítsa a jellemzőket a pénztárgép fajtákkal! Írja a pénztárgép fajták mellé a megfelelő betűket!

1.B – 2.F – 3.D – 4.C – 5.A

3. feladat

Ismerőse saját üzletet szeretne nyitni. A pénztárgép beszerzésénél felmerült egy OMRON RS 11 típusú pénztárgép beszerzése. Ismerőse megkérte, hogy nézzen utána, alkalmazhatja-e ezt a típust, vagy inkább másikat szerezzen be!

A megbízható információ érdekében látogasson el az APEH honlapjára! Írja le az információ lényegét!

www.apéh.hu/adoinfo/penztargep/penzt_nh.html

Felhasználónál nem működtethető az OMRON RS 11 típusú pénztárgép

[Adatszolgáltatás időpontja: 2010. április 15.]

4. feladat

Igaz vagy hamis az állítás? Tegye a megfelelő jelet a mondatok után! (igaz=I, hamis=H)

1, A mechanikus pénztárgépek nem rendelkeztek összegző művel, csak nyomtatóval. **H.**

2, A pénztárterminálokat már az 1970-es években az USA-ban használták. **I.**

Mit kell tudni a pénztárgépekről?

3, Az elektronikus pénztárgépek gyűjtőit az érvényes ÁFA kategóriáknak megfelelően kell kialakítani. **I.**

4, A pénztárgépek beszerzése bárholnan lehetséges. **H.**

5, A modern elektronikus pénztárgépek alkalmasak a számítógépekkel történő kommunikációra, s ezáltal az egyedi cikkgyűjtésre is. **I.**

6, Az APEH előírásai szerint a pénztárgépek csak forintban számolhatnak, nem lehetnek alkalmasak más pénznem átváltására. **H.**

7, Az önkiszolgáló pénztárakat Magyarországon már 2006-óta használják. **H.**

8, A pénztárterminálok a készletek kezelésére is alkalmasak. **I.**

9, A pénztárgépeknek alkalmasnak kell lenniük többféle fizetési eszköz rögzítésére is. **I.**

10, A pénztárrendszerek csak azt jelentik, hogy több pénztárgépet helyeznek el egymás mellé a boltban. **H.**

5, feladat

Nézzen utána az APEH honlapján, hogy jelenleg hány darab érvényes forgalmazási engedélyű pénztárgép lehetséges Magyarországon!

http://apeh.hu/adoinfo/penztargep/penzt_erv.html

A feladatból adódóan ez változó lehet, de 200 feletti a szám.

6, feladat

Mit jelentenek az alábbi kifejezések?

– POS terminál:

A pénztárterminálok olyan pénztárgépek, melyek a hagyományos pénztári műveletek elvégzésén kívül cikkenkénti értékesítési adatokat rögzítenek (nincs szükség gyűjtők alkalmazására), és biztosítják az adatok további elektronikus adatfeldolgozó egységre juttatását.

– Sztorno:

Tévesen beütött tétel törlése a pénztárgépből.

– Részösszegezés:

Az eddig beütött tételek összege, melyhez még lehetséges további tételek hozzáadása.

– Fölözés:

A pénzvisszaadáshoz már nem szükséges pénzmennyiség a pénztárfiókban, melyet elszámoltatás előtt kivesznek.

– Rovancs:

A pénztárfiók tartalmának gyors ellenőrzése. A pénztárgép kimutatja, hogy az adott pillanatban milyen értékű fizetési eszköznek kell a fiókban lennie.

- Adómemória:

A pénztárgépbe beblokkolt bevételek összege tovább göngyöltve napról-napra, hónapról-hónapra, egészen addig, amíg a halmozott összeg nagyságát képes a memóriájában tárolni.

- Tapadó göngyöleg:

pl. a bor értékesítése elképzelhetetlen egy élelmiszerüzletben a hozzátartozó palack nélkül.

MUNKANYELV

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Válassza ki a megfelelő választ a feltett kérdésre vagy kijelentésre!

1, Melyik műveletet nem képesek az elektronikus pénztárgépek elvégezni ?

- A beblokkolt tételeket rögzíteni.
- Cikkenkénti nyilvántartást vezetni
- Az adómemóriában göngyölni a forgalmat

2, Melyik gyűjtőbe blokkolja a pénztáros a dohányárakat?

- TAM
- 25%-os
- AJT

3, Mely tulajdonsággal nem rendelkezik a pénztárgép?

- az értékesítések összegét göngyölni
- negatív végösszeget tartalmazó nyugta kibocsátására alkalmas
- %-os engedmények adására alkalmas

4, Mely tárgy feltétlenül szükséges a pénztár működtetéséhez?

- Pénztárterminál
- Adómemóriával rendelkező pénztárgép
- Bankterminál

5, Az APEH által engedélyezett pénztárgép feltételeinek melyik nem felel meg?

- A nyugtán nem tünteti fel a termék nevét
- Az adómemória a napi zárással letörölhető
- Nincs rajta a pénztáros neve

6, Melyik tárgy feltétele a POS-rendszer kialakításának?

- pénztárpult
- pénztárterminál
- szkennel

6, A modern elektronikus pénztárgépek megfelelő szoftver mellett képesek a számítógépekkel való kommunikációra.

- Igaz

- Hamis
- Felesleges egyszerre pénztárgépet és számítógépet használni.

7, A pénztárgépeknek alkalmasnak kell lenniük többféle fizetőeszköz elfogadására.

- Igaz
- Hamis
- Legfeljebb 2féle fizetőeszközt fogadhatnak el.

8, Az "önkiszolgáló pénztárakat" a vevők működtetik.

- Pénztárat csak pénztáros működtethet.
- Igen a vevők működtethetik.
- Csak a pénztáros felügyelete mellett lehetséges.

9, A pénztárgépek forgalmazásával bármelyik kereskedő foglalkozhat?

- Csak külön APEH engedéllyel rendelkező vállalkozás foglalkozhat vele.
- Csak nagykereskedő foglalkozhat vele.
- Bármelyik kereskedő forgalmazhatja, ha akarja.

10, Az adómemória cseréjét ki végezheti el?

- Csak a pénztárgép tulajdonosa.
- Külön APEH engedéllyel rendelkező pénztárgépszerviz.
- Csak az APEH.

2, feladat

Állítsa sorba (lássa el sorszámmal!) az alábbi pénztárműveleteket a napi munkavégzés sorrendje szerint!

- Napi zárás
- A vásárolt tételek rögzítése a pénztárgépben
- Fölözés
- Nyitó készpénz összegének rögzítése, és elhelyezése a pénztárfiókban.
- Sztornózás a vevőnek
- A vásárló utalvánnyal és készpénzzel fizet.
- Napnyitása, bejelentkezés a pénztárgépbe.

3, feladat

Írja be a nyilakhoz a pénztárgép fő szerkezeti részeit!

17.ábra Sam 4s pénztárgép

4, feladat

Az APEH engedéllyel rendelkező pénztárgépnek milyen alapvető feltételeknek kell megfelelnie? (Töltse ki a hiányzó részeket!)

- Készpénzzel, vagy.....eszközzel történő bevételek rögzítésére alkalmas,
- azzal nyugta kibocsátható.
- Alkalmas az üzembe-helyezéskori lezárására (plombálásra), az értékesítésekgöngyöli.
- Negatív végösszeget tartalmazó nyugta kibocsátásáraalkalmas
- Napi (időszaki) forgalmi jelentést (zárást) készít, amelyet, az hozzáférhetetlenségét, biztosítja, módosítási és törlési lehetőség kizárásával tárolja.
- Az adómemóriától történő megszakítás, az..... betelte vagy illetéktelen beavatkozás esetén nem működik.
- A pénztárgépnek azmegfelelően legalább öt forgalmi gyűjtővel kell rendelkeznie.
- Készüljönszalag a kibocsátott nyugtáról és a napi forgalmi jelentésről.
- A számítógépes rendszerű, pénztárgép funkcióval ellátott berendezések pénztárgép programja a többi programtól
- A forgalmazó rendelkezzen a pénztárgéppel kapcsolatosannyilatkozattal, mely lehetővé teszi az EU-ban a forgalmazását.

MEGOLDÁSOK

1. feladat

Válassza ki a megfelelő választ a feltett kérdésre vagy kijelentésre!

1, Melyik műveletet nem képesek az elektronikus pénztárgépek elvégezni ?

- A beblokkolt tételeket rögzíteni.
- Cikkenkénti nyilvántartást vezetni
- Az adómemóriában göngyölni a forgalmat

2, Melyik gyűjtőbe blokkolja a pénztáros a dohányárakat?

- TAM
- 25%-os
- AJT

3, Mely tulajdonsággal nem rendelkezik a pénztárgép?

- az értékesítések összegét göngyölni
- negatív végösszeget tartalmazó nyugta kibocsátására alkalmas
- %-os engedmények adására alkalmas

4, Mely tárgy feltétlenül szükséges a pénztár működtetéséhez?

- Pénztárterminál
- Adómemóriával rendelkező pénztárgép
- Bankterminál

5, Az APEH által engedélyezett pénztárgép feltételeinek melyik nem felel meg?

- A nyugtán nem tünteti fel a termék nevét
- Az adómemória a napi zárással letörölhető
- Nincs rajta a pénztáros neve

6, Melyik tárgy feltétele a POS-rendszer kialakításának?

- pénztárpult
- pénztárterminál
- szkennel

6, A modern elektronikus pénztárgépek megfelelő szoftver mellett képesek a számítógépekkel való kommunikációra.

- Igaz

Mit kell tudni a pénztárgépekről?

- Hamis
- Felesleges egyszerre pénztárgépet és számítógépet használni.

7, A pénztárgépeknek alkalmasnak kell lenniük többféle fizetőeszköz elfogadására.

- Igaz
- Hamis
- Legfeljebb 2féle fizető eszközt fogadhatnak el.

8, Az "önkiszolgáló pénztárakat" a vevők működtetik.

- Pénztárat csak pénztáros működtethet.
- Igen a vevők működtethetik.
- Csak a pénztáros felügyelete mellett lehetséges.

9, A pénztárgépek forgalmazásával bármelyik kereskedő foglalkozhat?

- Csak külön APEH engedéllyel rendelkező vállalkozás foglalkozhat vele.
- Csak nagykereskedő foglalkozhat vele.
- Bármelyik kereskedő forgalmazhatja, ha akarja.

10, Az adómemória cseréjét ki végezheti el?

- Csak a pénztárgép tulajdonosa.
- Külön APEH engedéllyel rendelkező pénztárgépszerviz.
- Csak az APEH.

2, feladat

Állítsa sorba (lássa el sorszámmal!) az alábbi pénztárműveleteket a napi munkavégzés sorrendje szerint!

- Napi zárás **7.**
- A vásárolt tételek rögzítése a pénztárgépben. **3.**
- Fölözés **6.**
- Nyitó készpénz összegének rögzítése, és elhelyezése a pénztárfiókban. **2.**
- Sztornózás a vevőnek. **4.**
- A vásárló utalvánnyal és készpénzzel fizet. **5.**
- Nap nyitása, bejelentkezés a pénztárgépbe. **1.**

3, feladat

Írja be a nyilakhoz a pénztárgép fő szerkezeti részeit!

18. ábra Sam 4s pénztárgép főrészei

4, feladat

Az APEH engedéllyel rendelkező pénztárgépnek milyen alapvető feltételeknek kell megfelelnie? (Töltse ki a hiányzó részeket!)

- Készpénzzel, vagy pénzt helyettesítő eszközzel történő bevételek rögzítésére alkalmas, azzal nyugta kibocsátható.
- Alkalmas az üzembe-helyezéskori lezárására (plombálásra), az értékesítések összegét göngyölíti.
- Negatív végösszeget tartalmazó nyugta kibocsátására nem alkalmas.
- Napi (időszaki) forgalmi jelentést (zárást) készít, amelyet kinyomtat, az adómemória hozzáférhetetlenségét biztosítja, módosítási és törlési lehetőség kizárásával tárolja.
- Az adómemóriától történő megszakítás, az adómemória betelte vagy illetéktelen beavatkozás esetén nem működik.
- A pénztárgépnek az ÁFA kategóriáknak megfelelően legalább öt forgalmi gyűjtővel kell rendelkeznie.
- Készüljön ellenőrző szalag a kibocsátott nyugtáról és a napi forgalmi jelentésről.
- A számítógépes rendszerű, pénztárgép funkcióval ellátott berendezések pénztárgép programja a többi programtól elkülönüljön.
- A forgalmazó rendelkezzen a pénztárgéppel kapcsolatosan CE nyilatkozattal, mely lehetővé teszi az EU-ban a forgalmazását.

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

Pisky Józsefné: A pénztárgép kezelése, BETISZK tananyagfejlesztések 2007

Eötvös Lászlóné – Varga Jánosné: Pénztárelszámolási ismeretek és gyakorlatok számítógépen, KIT kiadó 2006

www.apoh.hu

<http://penzcentrum.hu> 2010 06 04

AJÁNLOTT IRODALOM

MUNKANYAG

A(z) 0005–06 modul 023–as szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
31 851 01 0000 00 00	Hulladékfelvásárló
52 341 02 0010 52 01	Bútor- és szőnyegbecsüs
52 341 02 0010 52 02	Ékszerbecsüs
52 341 02 0010 52 03	Festménybecsüs
52 341 02 0010 52 04	Műtárgybecsüs
33 341 02 0000 00 00	Mintabolti értékesítő, szolgáltatásértékesítő
33 341 02 0100 31 01	Bolti pénztáros
33 341 02 0100 33 01	E-kereskedő
33 341 02 0100 33 02	Játéktermi felügyelő (krupié)
33 341 02 0100 31 02	Kereskedelmi és szolgáltatási ügynök
33 341 02 0100 31 03	Szerencsejáték-értékesítő
33 215 02 0100 31 02	Virágkötő

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:

16 óra

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1–2008–0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.
Telefon: (1) 210–1065, Fax: (1) 210–1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató